

Aan Staatsecretaris

nota

Kamerbrief inzake conclusies en aanbevelingen van het onderzoek van ILT naar de uitvoering van VTH taken voor milieu, natuur en bouwen in Caribisch Nederland

TER BESLISSING

Datum

3 oktober 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/286481

Opgesteld door

Bestuurskern
DG Milieu en Internationaal

Beslistermijn

19 december 2023

Bijlage(n)

2

Aanleiding

Op 13 juni 2023 heeft u het onderzoek naar de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving, de zogenoemde VTH-taken, voor milieu, bouwen en natuur op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba aangeboden aan de Tweede Kamer. U hebt daarbij een eerste waardering gegeven van de conclusies en aanbevelingen in het rapport en een toezegging aan de Kamer gedaan om deze na de zomer te informeren over het vervolgtraject. Met bijgaande brief wordt hieraan voldaan.

Geadviseerd besluit

1. In te stemmen met toezending van een voorlopige beleidsreactie op het ILT rapport aan de Kamer (bijlage 02)
2. In deze brief het voornemen kenbaar te maken om per datum inwerkingtreding IAB BES;
 - a. de ILT te belasten met het toezicht op de uitvoering van de aan de bestuurscolleges krachtens de wet Vrom Bes opgedragen taken;
 - b. de IG-ILT als 'inspecteur' als bedoeld in artikel 1 van de wet Vrom Bes aan te wijzen.

Kernpunten

1. U informeert de kamer mede namens de minister voor Natuur en Stikstof en de staatsecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
2. Het rapport van ILT over de uitvoering van VTH taken is op 13 juni 2023 aan de kamer gestuurd. De ILT spreekt van "fundamentele tekortkomingen" en doet een aantal aanbevelingen aan zowel het Rijk als de lokale besturen om tot verbeteringen te komen. Deze aanbevelingen betreffen kortgezegd het onderbrengen van taken bij een bestaande omgevingsdienst in Europees Nederland, het aanpakken van knelpunten binnen de lokale organisaties, de zorg voor actuele wetgeving en het versterken van het Rijkstoezicht.
3. U hebt de kamer toegezegd "na de zomer" een appreciatie te sturen in de vorm van een "hoofdlijnenbrief". In overleg met de lokale besturen is echter gekozen voor een voorlopige reactie op het rapport alvorens deze door alle besturen geapprecieerd wordt. Dit omdat de besturen eerst een

verkenning willen uitvoeren van de taken en mogelijke dienstverlening van omgevingsdiensten.

4. U schetst in een voorlopige beleidsreactie de stappen in de verkenning en de stand van zaken met betrekking tot de aanbevelingen.
5. In eerdere kamerbrieven is de noodzaak van korte termijn maatregelen aangekondigd om achteruitgang van natuur en milieu te voorkomen. In het ILT rapport wordt geconcludeerd dat de uitvoering van de VTH-taken niet op orde is. U geeft daarom in deze brief aan dat u het voornemen hebt om bij bekendmaking van het Inrichtingen en activiteitenbesluit BES (IAB BES) de ILT aan te wijzen als Interbestuurlijk Toezichthouder en als "Inspecteur" in de zin van de wet Vrom Bes. Het interbestuurlijk toezicht kan een bijdrage leveren bij het ontwikkelen van expertise bij de lokale toezichthouders op de BES-eilanden. Daarnaast biedt het instrument de mogelijkheid om vast te stellen of rechtmatig wordt gehandeld. Na aanwijzing als "Inspecteur" geldt een verplichting de ILT te betrekken bij de voorbereiding van een aantal in de wet aangewezen besluiten (vergunningverlening en handhaving). U wordt nader geadviseerd over een definitief besluit.
6. U zegt toe voor het eind van het jaar met een definitieve waardering van de conclusies en aanbevelingen van het ILT rapport te komen.

Datum

3 oktober 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/286481

Opgesteld door

Bestuurskern
DG Milieu en Internationaal
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's

Aan

Staatsecretaris

Bijlage(n)

2

Krachtenveld

De conclusies in het ILT rapport gaan over een fundamenteel andere inrichting van de uitvoering van VTH taken op de eilanden met onder meer de aanbeveling het laten uitvoeren van VTH taken door omgevingsdiensten in Europees Nederland, waarbij de bestaande bevoegdheidstoedeling niet verandert. In dit krachtenveld spelen tal van belangen waaronder die van burgers, bedrijven en stakeholders die allen gebaat zijn bij een rechtmatige uitoefening van taken.

Toelichting

Politieke context

In de periode 2022 – 2023 zijn veel Kamervragen gesteld over de kwaliteit van de uitvoering van VTH door de lokale besturen. Op 20 juli zijn opnieuw schriftelijke vragen van de leden Wassenberg, Van Esch en Van Raan (allen PvdD) gesteld over VTH op de BES-eilanden.

Op 11 oktober 2023 staat het VTH rapport van ILT op de agenda van de commissie externe veiligheid.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Voorlopige beleidsreactie op rapportage ILT over de	Kamerbrief

	uitvoering van VTH taken in Caribisch Nederland	
--	---	--

Datum

3 oktober 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/286481

Opgesteld doorBestuurskern
DG Milieu en Internationaal
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's**Aan**

Staatsecretaris

Bijlage(n)

2

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
03	Beslisnota inzake conclusies en aanbevelingen van het onderzoek van ILT naar de uitvoering van VTH taken voor milieu, natuur en bouwen in Caribisch Nederland	Behorende bij toezending van ILT rapporten aan de kamer in juni 2023

Aan
Van

Staatsecretaris IenW
DGMI

nota

Kamerbrief inzake conclusies en aanbevelingen van het onderzoek van ILT naar de uitvoering van VTH taken voor milieu, natuur en bouwen in Caribisch Nederland

TER BESLISSING

Datum

2 juni 2023

Onze referentie

IenW/BSK-2023/150271

Opgesteld door

Bestuurskern
DG Milieu en Internationaal

Beslistermijn

12 juni 2023

Bijlagen

Aanleiding

Op 30 mei 2023 heeft ILT u de conclusies en aanbevelingen aangeboden van het onderzoek naar de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving, de zogenoemde VTH-taken, voor milieu (hinder), bouwen en natuur op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Tijdens het twee minutendebat van 22 maart 2023 heeft u de Tweede Kamer toegezegd om het onderzoek voor eind mei naar de kamer te sturen.

Met deze brief worden de rapporten van ILT aan de Kamer gezonden. Tevens wordt een eerste waardering gegeven aan de conclusies en aanbevelingen in het rapport. Dit vindt plaats mede namens de minister voor Natuur en Stikstof en de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en de staatsecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties.

Geadviseerd besluit

Geadviseerd wordt:

1. In te stemmen met verzending van bijgevoegde Kamerbrief aan de Tweede Kamer en aanbiedingsbrieven aan de bestuurscolleges van Caribisch Nederland.
2. In overleg met lokale besturen, stakeholders en departementen de aanbevelingen te waarderen, op hoofdlijnen uit te werken in concrete acties met een planning en deze na het zomerreces aan de Kamer aan te bieden.
3. Een verkenning uit te voeren naar maatregelen die het Rijkstoezicht op de uitoefening van VTH taken kunnen versterken.

Beslistermijn

U heeft toegezegd de rapporten eind mei aan de Kamer te versturen. Gevraagd wordt uiterlijk 12 juni te besluiten.

Kernpunten

1. Er zijn zorgen in de Kamer over de uitvoering van VTH taken in Caribisch Nederland. U heeft bij de beantwoording van eerdere Kamervragen gesteld deze zorgen te delen maar eerst onderzoek te willen doen naar de uitvoering van lokale taken alvorens besluiten te nemen.

2. De ILT concludeert in de aanbiedingsbrief bij de rapporten onder meer dat de uitvoering van de VTH-taken voor bouwen, milieu en natuur op de drie eilanden niet voldoet aan de wettelijke vereisten en lokale verordeningen. De belangen die de wetgeving op het gebied van bouwen, milieu en natuur beoogt te beschermen, worden nu niet of onvoldoende beschermd. Door een veelheid aan soms sterk verweven oorzaken is een fundamentele wijziging van de uitvoering van de VTH-taken nodig om tot verbetering te komen. Benadrukt wordt dat de situatie vergelijkbaar is met de situatie van gemeenten en provincies in Europees Nederland tot 2013. Vanaf dat moment is de uitvoering van VTH-taken geleidelijk overgegaan naar omgevingsdiensten totdat dit in 2016 wettelijk werd vastgelegd.
3. De ILT doet een aantal aanbevelingen aan zowel het Rijk als de lokale besturen om tot verbeteringen te komen. Deze aanbevelingen betreffen kortgezegd het onderbrengen van taken bij een bestaande omgevingsdienst in Europees Nederland, het aanpakken van knelpunten binnen de lokale organisaties, de zorg voor actuele wetgeving en het versterken van het Rijkstoezicht.
4. U geeft in de brief geen definitieve appreciatie van de aanbevelingen vanwege het belang van snelle toezending aan de Kamer. Wel zegt u toe een hoofdlijnennotitie kort na het zomerreces met daarin een analyse en een voorstel voor maatregelen. Daarnaast meldt u dat u nader advies hebt gevraagd aan de ILT over onder meer een versterking van het Rijkstoezicht.

Datum

2 juni 2023

Onze referentie

IenW/BSK-2023/150271

Opgesteld door

Bestuurskern

DG Milieu en Internationaal

Aan

Staatsecretaris IenW

Bijlage(n)

1

Toelichting

Krachtenveld

De Wet Vrom Bes bevat regels voor bouwen, ruimtelijke ordening en milieu, de onderwerpen die onder de verantwoordelijkheid van VROM vielen. U bent verantwoordelijk voor VTH-milieu. Hoofdstuk 10 van de Wet Vrom Bes bevat specifieke bevoegdheden waarmee uitvoering kan worden gegeven aan deze verantwoordelijkheid. Het gaat o.a. om het instellen van een coördinatieoverleg tussen handhavingsinstanties, het kunnen stellen van kwaliteitseisen met betrekking tot de bestuursrechtelijke handhaving (waaronder deels ook bouwen), het instellen van tweedelijnsstoezicht en het geven van aanwijzingen bijvoorbeeld, indien kwaliteitseisen worden geschonden. U heeft hier uitwerking aan gegeven met een Inrichtingen en activiteitenbesluit (IAB BES) voor Caribisch Nederland. Het ontwerpbesluit ligt op dit moment bij de Tweede Kamer, waar het is aangehouden na een motie van de Partij voor de Dieren.

Het onderzoek van ILT is, mede naar aanleiding van vragen uit de kamer en op de eilanden zelf, in overleg met de andere departementen uitgevoerd met betrekking tot de VTH-taken die spelen rondom projecten in de fysieke leefomgeving dus milieu, bouwen en natuur. Hiervoor zijn hoofdzakelijk de bestuurscolleges van de eilanden verantwoordelijk.

De conclusies in het ILT rapport gaan over een fundamenteel andere inrichting van de uitvoering van VTH taken op de eilanden met onder meer de aanbeveling het laten uitvoeren van VTH taken door een bestaande omgevingsdienst in Europees Nederland, waarbij de bestaande bevoegdheidstoedeling niet verandert. In dit krachtenveld spelen tal van belangen waaronder die van burgers, bedrijven en stakeholders die allen gebaat zijn bij een rechtmatige uitoefening van taken.

Politieke context

In de periode 2022 – 2023 zijn Kamervragen gesteld over de kwaliteit van de uitvoering van VTH door de lokale besturen. In de brief wordt hiernaar verwezen. Het betreft vooral de uitvoering van VTH taken op Bonaire waar er twijfels bestaan over het rechtmatig verlenen van vergunningen voor bouwprojecten aan de kust en tekortkomingen bij het toezicht op en het handhaven van voorschriften in de vergunningen.

De ILT doet hier aanbevelingen over waaronder het onderbrengen van taken bij een bestaande omgevingsdienst. Mogelijk zal de lokale politiek dit ervaren als een formele taakverschuiving terwijl het hier uitsluitend gaat om de uitvoering van taken met behoud van bestaande bevoegdheden. Net als in Europees Nederland verdient het mandateren van de bevoegdheid om besluiten te ondertekenen de voorkeur. De situatie op de eilanden wordt hiermee gelijkgetrokken met die in Europees Nederland waar gemeenten en provincies al enkele jaren taken moeten laten uitvoeren door omgevingsdiensten. Dit traject vergt in samenwerking met BZK een zorgvuldige voorbereiding.

Communicatie

In overleg met de betrokken ministeries en lokale besturen wordt gewerkt aan een woordvoeringslijn en een persbericht.

Datum

2 juni 2023

Onze referentie

IenW/BSK-2023/150271

Opgesteld door

Bestuurskern
DG Milieu en Internationaal

Aan

Staatsecretaris IenW

Bijlage(n)

1

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
01	Kamerbrief inzake ILT rapportage	
02	Aanbiedingsbrief ILT rapportage aan bestuurscolleges	
03	Aanbiedingsbrief rapportage ILT aan Staatsecretaris IenW	
04	ILT Onderzoek VTH Bonaire	
05	ILT Onderzoek VTH Saba	
06	ILT Onderzoek VTH Sint Eustatius	